

handling, for hvilken han er straffet, skal anses for at have tabt sin valgbarhed.

De regler, der danner grundlaget for bedømmelsen af spørgsmålet om valgbarhed til folketinget, er bestemmelserne i *grundlovens* § 30, stk. 1, og § 33, der er sålydende:

»§ 30. Valgbar til folketinget er enhver, som har valget til dette, medmindre viddkommende er straffet for en handling, der i almindeligt omdømme gør ham uværdig til at være medlem af folketinget.«

»§ 33. Folketinget afgør selv gyldigheden af sine medlemmers valg samt spørgsmål om, hvorvidt et medlem har mistet sin valgbarhed.«

17. Om den nærmere forståelse af grundlovens § 30 bemærkes:

a. Det er for det første en betingelse, at den pågældende er *straffet*, og at der foreligger en endelig straffedom (jfr. professor Max Sørensen Statsforfatningsret, 2. udgave 1973 ved Peter Germer, pag. 82):

»Det er ikke en persons almindelige vandel, der er afgørende. Efter § 30 kræves det, at den pågældende skal være straffet for den handling, der gør ham uværdig. Et forhold, der er moralsk dadelværdigt, men ikke strafbart, kommer således ikke i betragtning, og valgbarheden går heller ikke tabt blot ved, at den pågældende tilstår det strafbare forhold, eller ved, at der rejses tiltale mod ham. Han må være fundet skyldig og idømt straf for handlingen, og straffedommen må være endelig.«

b. Det er for det andet nu *den begåede handling*, der er afgørende.

Efter de før 1953 gældende regler var spørgsmålet om valgbarhed til folketinget knyttet sammen med spørgsmålet om valget, således at ingen havde valget – eller var valgbar – der ved dom var »fundet skyldig i en i den offentlige mening vanærende handling uden at have fået æresoprejsning«, og dette var nærmere udformet i den daværende valglov, jfr. professor Alf Ross: »Dansk Statsforfatningsret. 3. udgave 1980 ved Ole Espersen, pag. 293:

»Ifølge grdl. 1920 §§ 30 og 31 udelukkes valget og valgbarhed, dersom vedkommende ved dom var fundet skyldig i en i den offentlige mening vanærende handling. Ved lov om valg til rigsdagen nr. 279 af 9. juni 1948 var det fastsat, at en strafbar handling ikke skulle anses som vanærende, medmindre der var idømt straf af fængsel i 4 måneder eller derover, arbejds- eller sikkerhedsforvaring.«

Ved grundloven af 1953 udformedes imidlertid i § 30, stk. 1, en særlig regel om tab af valgbarhed, og det er her den begåede handling, der er afgørende, idet der ikke længere som i den tidligere valglov er fastsat en bestemt straf eller strafferamme som afgørende, jfr. professor Alf Ross (anf. værk pag. 293):

»Det er . . . den begåede handling, der er afgørende, ikke straffens størrelse eller udståelse. Betingede domme kan derfor såvel som ubetingede medføre tab af valgbarhed.«

c. Der må være tale om en handling, der gør den pågældende *uværdig* til at være medlem af folketinget.

Det værdighedskrav, der her opstilles, er et *specielt krav for folketingets medlemmer*, jfr. professor Max Sørensen (anf. værk pag. 81):

»Det særlige værdighedskrav, der her formuleres, er sat i relation specielt til folketingshvervet. Målestokken er således ikke nødvendigvis den samme som den, der anlægges ved valgbarhed til kommunalbestyrelser, jfr. den kommunale valglovs § 2, lovbek. nr. 455, 21. december 1965, eller i henhold til tjenestemandlovens § 3. Det er heller ikke et mere almindeligt udformet krav om borgerlig agtelse eller tillid, der kommer i betragtning, men de særlige krav, der bør stilles netop til folketingsmedlemmer.«

d. Grundloven anvender udtrykket en handling, der »i almindeligt omdømme« gør en person uværdig til at være medlem af folketinget. Herom siger professor Max Sørensen (anf. værk pag. 82):

»Det er efter grundloven ikke afgørende, om den pågældende har sine vælgeres tillid. Det kan f.eks. tænkes, at en lovover-